

Oponentní posudek bakalářské práce

Název práce: Mesiánští Židé v Izraeli

Autorka práce: Bc. Viktorie Pošvářová

Autorka se ve své bakalářské práci zaměřila na jeden z pozoruhodných jevů současné náboženské scény, a sice na hnutí mesiánských Židů. Autorka toto hnutí sleduje nejen v obecných (historických a ideových) souřadnicích, ale především ve státě Izrael. Předložená bakalářská práce usiluje o zasazení sledovaného náboženského jevu (hnutí mesiánských Židů) do konkrétního výkladového rámce, vycházejícího z teoretické rozpravy o metodologii religionistického bádání.

Na základě svébytné povahy jevu, který se autorka rozhodla zkoumat, volí výkladové nástroje, vycházející ze dvou konkrétních religionistických diskursů. Tím prvním je rozprava o adekvátní interpretaci „mnohonásobné náboženské orientace“ (rozlišující mnohonásobnou náboženskou příslušnost, mnohonásobnou náboženskou identitu a mnohonásobnou náboženskou participaci). Právě debata o mnohonásobné náboženské orientaci poskytuje autorce mimořádně vhodné výkladové nástroje k interpretaci hnutí mesiánských Židů, protože se jedná o svébytný jev na pomezí dvou náboženských tradic: judaismu a křesťanství. Autorka ve své práci nabízí originální přínos do religionistické debaty o hnutí mesiánských Židů, protože důsledná analýza a interpretace tohoto hnutí z hlediska rozpravy o mnohonásobné náboženské orientaci dosud zřejmě nebyla provedena.

Druhý výkladový rámec, který autorka ve své bakalářské práci užívá, je klasická typologie sedmi dimenzí náboženství (posvátna), navržená Ninianem Smartem. Při analýze povahy hnutí mesiánských Židů autorka zaměřuje pozornost na doktrinální, narativní, rituální, etickou, sociální, materiální a zkušenostní dimenzi tohoto hnutí. Aplikace Smartovy typologie pak autorce umožňuje daleko přesnější analýzu bytostných charakteristik hnutí mesiánského judaismu (jakožto na rozhraní mezi křesťanstvím a judaismem) právě z hlediska rozpravy o mnohonásobné náboženské orientaci.

Jak autorka dokládá, pro mesiánské Židy, žijící ve státě Izrael (tedy obklopené většinově židovskou společností) je velmi důležité, jakým způsobem příslušníci tohoto hnutí sami sebe identifikují (ve vztahu ke křesťanství a k židovství), jakým způsobem jsou vnímáni a charakterizováni ze strany židovské společnosti, a také, i když druhotně, jak jsou vnímáni ze strany křesťanských církví. Autorka provádí nejen podrobnou analýzu hnutí z hlediska dvou zvolených výkladových rámců, ale kvalifikovaně (ve světle provedené analýzy) uvažuje také o prognóze dalšího vývoje.

Předložená bakalářská práce je přehledně a logicky strukturována, metodologicky dobře promyšlena, ve svých závěrech je přesvědčivá. Aplikace diskursu o mnohonásobné náboženské orientaci a také aplikace Smartovy typologie sedmi dimenzí náboženství se jeví jako opravdu vhodná, jak z hlediska problematiky postojů židovské společnosti k tomuto hnutí, tak z hlediska problematiky postojů křesťanských církví k tomuto hnutí, tak z hlediska hledání vlastní identity ze strany příslušníků tohoto hnutí.

Autorka své bádání opírá o úctyhodné množství cizojazyčné odborné literatury, vesměs publikované v nedávné době, takže dokáže sledovat aktuální odborný rozhovor, týkající se zkoumaného jevu.

Práci považuji za velmi zdařilou a navrhuji hodnocení A.

K rozpravě v průběhu obhajoby navrhuji následující podněty:

Nebylo by vhodnější překládat přídavné jméno multiple, které je podstatnou součástí v práci často užívaných sousloví (jako multiple religious belonging atd.), přídavným jménem vícečetná? Není přídavné jméno mnohonásobná trochu zavádějící?

Nestálo by za podrobnější reflexi rabínské (halachické) pojetí židovského statusu (co dělá Žida Židem) ve vztahu k podmínkám udělení občanství ve státě Izrael na jedné straně a ve vztahu k podmínkám členství v hnutí mesiánských Židů na straně druhé (vzhledem k nejčastější námitce vůči mesiánským Židům ze židovské strany, a sice že to nejsou Židé)?

Nestálo by za podrobnější reflexi křesťanské pojetí jednoty Božího lidu nové smlouvy (církve Kristovy), z níž vyplývají konkrétní novozákonní a teologické otázky nad zvláštním statutem osob věřících v Ježíše, které jsou židovského původu (vzhledem k nejčastějším námitkám vůči mesiánským Židům z křesťanské strany, a sice že se nemají vyčleňovat z křesťanské církve, ve které „není ani Řek, ani Žid“)?

V Praze, 10. června 2023

Prof. Pavel Hošek Ph.D.